

Utbildningsinspektion i Mårängskolan och Annexet

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Bodens kommun och besökt Mårängskolan och Annexet den 28 och 29 mars, 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Mårängskolan och Annexet intervjuades rektorn, lärare, övrig personal och elever i årskurs 5. Inspektörerna besökte även lektioner i flertalet årskurser, samt förskoleklassens verksamhet. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Mårängskolan och Annexet	Antal elever
Förskoleklass	56
Grundskola	248
Obligatorisk särskola	1

Källa: Skolornas uppgifter

Mårängskolan och Annexet finns i Sävast som ligger cirka en mil utanför centralorten Boden. Sävast är en gammal by som under det senaste decenniet utvecklats snabbt. Inflyttningen har varit omfattande och skolans upptagnings område består i nuläget av både villor, radhus och flerfamiljshus.

Mårängskolan och Annexet är två olika skolenheter som tillsammans utgör en skola. Enheterna ligger med någon kilometers avstånd ifrån varandra. Personalen samverkar under personalträffar, men skolornas arbete bedrivs separat.

Utbildningen vid Mårängskolan omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–5 och skolbarnsomsorg. Utbildningen vid Annexet omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–2 och skolbarnsomsorg. Undervisningen bedrivs i huvudsak i åldershomogena klasser, med undantag för undervisningen i årskurs 1 och 2 som är organiserad i åldersblandade grupper.

En heltidsanställd rektor ansvarar för grundskolans och skolbarnsomsorgens verksamhet på både enheterna. Personalen på Mårängskolan är organiserad i fyra arbetslag, ett för förskoleklass–årskurs 3, ett för årskurs 4 och ett för årskurs 5. I Annexet finns två arbetslag, röd och blå gren, som vardera omfattar förskoleklass–årskurs 2. Skolbarnsomsorgens personal ingår i de tidigare årskursernas arbetslag, men bildar också ett eget arbetslag.

Mårängskolan är en relativt nybyggt och modern skola och skolans verksamhet inryms i en huvudbyggnad. Skolan är omgiven av lekytor och spelplaner. Skolbarnsomsorgens verksamhet bedrivs i lokaler där förskoleklass och årskurs 1–2 får sin undervisning.

Annexets verksamhet finns i en byggnad som ligger i anslutning till Brönjaskolan, den 6–9 skola som tar emot elever från Mårängskolan. Det finns en idrottshall på detta skolområde och eleverna äter i Brönjaskolans skolrestaurang. Vid Annexet finns inte samma tillgång till rastaktiviteter och barnens lekytor är begränsade.

Helhetsbedömning

Inspektörerna bedömer att skolans elever tillägnar sig goda kunskaper i de ämnen som följs upp. Pojkar och flickor lyckas också i samma utsträckning. Skolan har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd och i elevvårdsteamet finns många kompetenser representerade. När elever i behov av särskilt stöd upptäcks upprättas åtgärdsprogram. Skolan måste dock säkerställa att samma rutiner gäller på både skolenheterna. Det finns god tillgång på kompensatoriska hjälpmedel, men datortillgången och datorkompetensen kan förbättras.

Inspektörerna bedömer att skolan övergripande bör följa upp, utvärdera och synliggöra elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen utifrån läroplanen och kursplaner. Detta arbete bör också synliggöras i skolans kvalitetsredovisning, som för övrigt utvärderar dels skolans och dels kommunens prioriterade mål på ett tydligt sätt bland annat med hjälp av enkäter till elever och föräldrar. Dock saknas i kvalitetsredovisningen en redogörelse av i vilken omfattning förskoleklassen har nått målen för verksamheten. Inte heller Annexets verksamhet beskrivs eller utvärderas tydligt i kvalitetsredovisningen.

Rektorns och personalens kompetens är god och det finns en vilja att utveckla skolans arbetssätt. Personalen behöver dock utveckla pedagogiska förhållningssätt som uppmuntrar elevinflytande och delaktighet. Elevernas kunskap om ämnen och mål måste förbättras så att eleverna både får bättre insikt i sin kunskapsutveckling och kan delta aktivt vid planering av undervisningsmoment.

Inspektörerna bedömer att skolan bedriver ett förebyggande värdegrundsarbete men att det behövs samsyn bland personalen och tydliga åtgärder när elever bryter mot skolans regler. Skolans har ordningsregler som elevernas varit delaktiga i att ta fram, men i nuläget har eleverna svårt att se att det blir några konsekvenser om man bryter mot dem. Skolans nolltoleranssystem fungerade bra när det togs fram, men uppfattningen om vad det omfattar och vad som föranleder en lapp hem tycks ha förändrats och fungerar nu på olika sätt hos olika lärare och arbetslag. Skolans likabehandlingsplan är inte heller upprättad enligt författningarnas krav och är för övergripande. Skolan måste se över behoven i skolans olika verksamheter och anpassa planen och de årliga åtgärderna efter varje verksamhets förutsättningar.

Inspektörerna bedömer att rektorn måste se till att eleverna har tillgång till undervisning i elevens val och hem- och konsumentkunskap, samt att undervisningen i de naturorienterande ämnena ger eleverna möjlighet att nå målen i årskurs 5. Skolan behöver utveckla integrationen av förskoleklassen med senare årskurser, samtidigt som skolan måste säkerställa att förskoleklassens specifika verksamhet får utrymme och inte blir för lik skolans verksamhet.

Rektorn bör också arbeta för en större förankring av kvalitetsarbetet och säkerställa att skolans pedagogiska verksamhet ständigt prövas mot elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas:

- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolans kvalitetsredovisning motsvarar inte förordningen krav (3 och 3a §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling bör förbättras.
- Skolan bör utvärdera och förbättra sitt värdegrundsarbete.
- De individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Information till eleverna och föräldrarna avseende kursplanernas mål bör förbättras.

4 (15)

- Skolan bör förbättra elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande
- Skolan bör öka sin pedagogiska samverkan inom skolan och med andra skolor.
- Rektor bör tydliggöra när åtgärdsprogram ska upprättas.
- Skolan bör sträva efter att erbjuda och tillmötesgå elevernas önskemål om ett allsidigt urval av ämnen i elevens val.
- Utemiljön på Annexet bör förbättras.
- Personal, elever och föräldrar bör göras delaktiga i kvalitetsarbetet.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansenlig avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1: Andel flickor och pojkar i procent som har nått målen på skolans diagnostiska prov för årskurs 2 år 2007.

Diagnostiska prov år 2	Antal elever	Godkända flickor	Godkända pojkar
Svenska	58	100 %	93 %
Matematik	58	93 %	90 %

Källa: Skolans statistik

Tabell 2: Andel flickor och pojkar i procent som har nått målen i de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5 år 2007.

Nationella prov år 5	Antal elever	Godkända flickor	Godkända pojkar
Svenska	60	92 %	91 %
Matematik	60	88 %	97 %
Engelska	60	96 %	94 %

Källa: Skolans statistik

Kommentar:

Skolan genomför diagnostiska prov i årskurs 2 i svenska och matematik samt de nationella ämnesproven i årskurs 5. Resultaten är över lag goda och pojkar och flickor når liknande resultat. Resultaten från diagnoser och ämnesprov leder också till att särskilda stödinsatser sätts in för elever som är i behov av det. Skolan utvärderar kontinuerligt elevernas resultat i svenska, matematik och engelska, men i övriga ämnen saknas en samlad dokumenterad resultatredovisning.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framtätsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans personal över lag följer varje elevs kunskapsutveckling och genomför utvecklingssamtal med alla elever. Alla elever har också en individuell utvecklingsplan. Rektorn och skolans personal har börjar arbeta med kunskaps- och bedömningsfrågor. Den sammanvägda bedömningen grundar sig främst på att lärarna inte genomför uppföljning och utvärdering i samtliga ämnen. Därmed saknar skolan ett viktigt verktyg för att få en samlad bild av elevernas kun-

skapsresultat i relation till de nationella målen. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsatser:

Uppföljning av resultaten

Enligt styrdokumentet ska lärarna fortlöpande följa upp elevernas kunskapsutveckling och resultat så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentets krav. Skolans lärare uppger att de har kännedom om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och flertalet tester och diagnoser genomförs. Uppföljningen dokumenteras dock inte alltid i alla ämnen och det leder till att det inte finns någon samlad bild av elevernas kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer att lärarna måste följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Individuell utvecklingsplan

Enligt läroplanen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Det ska också tydligt framgå vilka insatser som skolan ska vidta för att elevens ska utvecklas mot målen. I Mårängskolan och Annexet upprättas individuella utvecklingsplaner för alla elever. Inspektionen visar dock att de individuella utvecklingsplanerna skiftar i kvalitet. Målen i utvecklingsplanerna är inte alltid utvärderingsbara och det framgår inte alltid vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målet. Elevernas individuella utvecklingsplaner bör också behandla fler ämnen än matematik, svenska och engelska. Inspektörerna bedömer att de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

Utvecklingssamtal

Minst en gång per termin ska läraren under ett utvecklingssamtal samtala med eleven och elevens vårdnadshavare om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna. Intervjuer och dokument visar att olika arbetslag har olika underlag för att visualisera elevens kunskapsutveckling. Elever och föräldrar upplever överlag att utvecklingssamtalen ger dem bra övergripande information om hur det går för eleven. Inspektionen visar dock att elever och föräldrar inte alltid får en klar bild av elevens kunskapsutveckling i alla ämnen. Föräldrarna menar också att de önskemål som eleverna får föra fram under utvecklingssamtalet angående undervisningen kan tillgodoses på ett bättre sätt. Inspektörernas bedömning är att skolan måste säkerställa att elever och föräldrar får kännedom om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,

- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att lärarna på Mårängskolan och Annexet i huvudsak utvärderar elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål i samtliga ämnen. Lärarna gör i huvudsak en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och för att synliggöra elever i behov av särskilt stöd. Skolan har också börjat arbeta med kunskaps- och bedömningsfrågor. Samtalsledare har utbildats och lärarna har börjat skapa bedömningsmatriser utifrån de nationella målen.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer. Inom ramen för skolans verksamhet ryms både mer traditionell klassrumsundervisning och undervisning i ämnesövergripande teman och många olika studiebesök. Elevintervjuer visar att eleverna uppskattar inslag som storyline och äventyrspedagogik. Eleverna har klassråd varje vecka och det finns elevråd med representanter från alla klasser. Rektor deltar också på elevrådsmötena. Förskoleklassens verksamhet ger överlag goda förutsättningar för eleverna att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsatser:

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Intervjuer visar att elever och föräldrar inte alltid får kännedom om de mål som styr undervisningen. Eleverna är osäkra inte bara på sina kursmål, utan också vilka ämnen som ingår i deras undervisning. Inspektörerna bedömer att information till eleverna och föräldrarna avseende kursplanernas mål bör förbättras.

Arbetssätt som utvecklar elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former

Enligt läroplanen ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Vid inspektionen framkommer det att eleverna upplever att de har få möjligheter att utöva inflytande över sin undervisning. Föräldrar upplever också att elevernas önskemål kan glömmas bort, exempelvis sådant som tagits upp på utvecklingssamtalet. Andra intervjuer visar också att elevernas delaktighet i planeringen av undervisningen och deras möjlighet att påverka sitt eget arbete kan förbättras. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande.

Samverkan

Enligt läroplanen ska lärarna samverka och utbyta kunskap och erfarenhet för att stötta elevens utveckling och lärande. I samarbetet ska man särskilt uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd. Vid inspektionen framkommer att överlämningar till mottagande skola inte fungerar bra och att information inte går fram.

Enligt läroplanen ska också samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. På Mårängskolan och Annexet finns det i nuläget viss samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshemmet. Intervjuer visar dock att samverkan kan förbättras mellan förskoleklass och de äldre årskurserna. Intervjuer visar också att samverkan mellan

skola och fritidshem hämmas av avsaknad av planeringstid.

Intervjuer visar också att trots att Mårängskolan och Annexet ska betraktas som en skola så är verksamheterna i huvudsak åtskilda. Skolans personal har personalmöten ihop och vissa pedagogiska diskussioner, men inspektörerna vill lyfta fram att den pedagogiska samverkan mellan enheterna bör öka särskilt då skolan står inför stora organisatoriska förändringar samtidigt som skolan kommer att arbeta med att förbättra sin kunskapsuppföljning i alla ämnen och bedömningsfrågor. Sammantaget bedömer inspektörerna att skolans behöver utvecklas sin pedagogiska samverkan inom skolan och med andra skolor.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

I Mårängskolan och Annexet finns många olika kompetenser representerade som kan stötta elever i behov av särskilt stöd: läspedagoger, speciallärare och specialpedagoger. Många av lärarna har också lång erfarenhet av läs- och skrivinlärning. Skolan har ett elevvårdsteam som träffas varje månad och går igenom och följer upp barnen som är i behov av särskilt stöd. Barn som är i behov av stöd kan få individuell hjälp både i och utanför klassrummet. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsatser:

Särskilt stöd

Enligt författningen ska särskilt stöd ges till elever som behöver det. I Mårängskolan och Annexet finns det överlag goda möjligheter för elever att få olika typer av särskilt stöd. Vid intervjuer framkommer dock att skolan inte erbjuder studiehandledning till elever med utländsk bakgrund. Inspektörerna bedömer att skolan måste säkerställa att elever med utländsk bakgrund den studiehandledning de behöver och har rätt till.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Om en utredning av elevens svårigheter visar att elever är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram skrivas. Inspektionen visar att åtgärdspro-

grammen på Mårängskolan och Annexet håller god kvalitet, och ofta omfattar alla typer av problem som kan orsaka en elev studiesvårigheter. Intervjuer visar dock att skolenheterna skiljer sig åt och att det finns oklarheter kring om och när en elevs sociala svårigheter föranleder att ett åtgärdsprogram upprättas. Inspektörerna bedömer att rektor bör tydliggöra när åtgärdsprogram ska upprättas.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan överlag arbetar aktivt med värdegrundsfrågor såväl i den dagliga verksamheten med direkt konflikthantering, som vid planerade aktiviteter. Elever, föräldrar och personal upplever att det generellt råder en god stämning i skolan. Eleverna lyfter också att de har förtroende för lärarna och att de blir tagna på allvar. Inspektionen visar att Mårängskolan och Annexet överlag har en trivsamt miljö. Skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och föräldrar. Skolans elevvårdsteam med rektor har också ett övergripande ansvar för arbetet mot mobbning och kränkningar. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsatser:

Värdegrundsarbete

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling ska ingen i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder eller för annan

kränkande behandling. I läroplanen framhålls att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling. Rektor har ett ansvar för att följa upp att skolans värdegrundsarbete fungerar och ger resultat. På Mårängskolan lyfter eleverna att de upplever att ordningsreglerna inte har någon verkan och att nolltoleranssystemet inte fungerar. Eleverna menar att lärarna kan bli tydligare med att upprätthålla reglerna och att skolan borde uppmärksamma att vissa elever oftare blir utsatta för kränkningar av vissa andra elever. Elever menar också att pojkar och flickor inte blir behandlade lika och att pojkarnas beteende bestraffas hårdare. Vidare lyfter personalen att det tidigare framgångsrika nolltoleranssystemet nu har vattnats ur och inte fungerar lika bra som tidigare. Inspektörerna bedömer att skolan bör utvärdera och förbättra sitt värdegrundsarbete och att skolans arbetssätt bör förankras hos personal, elever och föräldrar.

Likabehandling

Numera råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola. Mårängskolan och Annexet har en likabehandlingsplan som omfattar hela partnerområdet och som inte utgår från en aktuell kartläggning av alla verksamhetens behov. Exempelvis saknas fritidshemmets verksamhet i planen. Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen inte uppfyller författningarnas krav. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Mårängskolan överlag har god tillgång till utbildning. Skolan tar emot elever enligt bestämmelserna och varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar. Eleverna har överlag god tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler. Verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan. Utbildningen är avgiftsfri för alla elever. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsats:

Valmöjligheter

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna ska erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val och skolans ska sträva efter att tillgodose elevernas val. Eleverna upplever dock att de erbjuds få alternativ och att undervisningen i elevens val inte är så givande. Även andra intervjuer visar att alternativen som erbjuds inom ramen för elevens val är begränsade. Inspektörerna bedömer att skolan bör sträva efter att erbjuda och tillmötesgå elevernas önskemål om ett allsidigt urval av ämnen.

Utrustning och lokaler

Enligt grundskoleförordningen ska grundskolan ha ändamålsenliga lokaler. Den ska också ha utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Inspektionen visar att eleverna på Mårängskolan och Annexet har begränsad tillgång till datorer och att de används i liten omfattning. Inspektörerna bedömer att skolans bör se över elevernas tillgång till datorer så att de erbjuds en tidsenlig utbildning.

Vidare framkommer att Annexet utemiljö är torftig och begränsar elevernas rastaktiviteter. Personalen lyfter också att underhållet av skolan är något eftersatt och att skadegörelsen har ökat. Inspektörerna bedömer att skolans bör se över utemiljön på Annexet.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans pedagogiska personal i huvudsak har utbildning för den undervisning de bedriver och får överlag kompetensutveckling som de behöver för att professionellt kunna utföra sina arbetsuppgifter. Rektorn och skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen. Rektorn genomgår rektorsutbildning och har lång erfarenhet av att leda skolverksamhet.

3.3 Rektors ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolan har en väl fungerande och strukturerad ledning samt att rektorn har en god uppfattning om vilka områden som behöver utvecklas. Vid inspektionen framkommer att rektorn har stort förtroende bland lärare och elever och att rektorn värnar om att vara förtrogen med verksamheten. Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsats:

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ska rektorn ta ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Förutom i svenska, matematik och engelska genomför dock skolan inte någon systematisk utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas krav. Inspektörerna bedömer att rektorn måste ta ansvar för att skolan systematiskt följer upp, utvärderar och analyserar elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att Mårängskolan och Annexet delvis har ett systematiskt kvalitetsarbete med kontinuerliga avstämningspunkter. Kvalitetsredovisningen innehåller en bedömning av om de nationella målen nåtts utifrån de resultat som samlas in i nuläget. Kvalitetsredovisningen redogör också för åtgärder som krävs för högre måluppfyllelse. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsatser:

Systematiskt kvalitetsarbete

För att skolan ska fortsätta utvecklas krävs det att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället. På Mårängskolan och Annexet har kvalitetsarbetet strukturerats upp och blivit tydligare än tidigare. Intervjuer visar dock att delaktigheten i kvalitetsarbetet kan öka bland personal och elever, samt bland föräldrar. Inspektionen visar att analysen av skolans sammantagna resultat kan fördjupas. Det är inspektörernas bedömning att personalens, elevernas och föräldrarnas delaktighet i kvalitetsarbetet bör förbättras.

Kvalitetsredovisning

Varje skola och varje verksamhetsform ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning. Den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet. Redovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Mårängskolans kvalitetsredovisning är omfattande och utvärderar skolans och kommunens prioriterade mål på ett tydligt sätt. Enkäter till elever och föräldrar utgör underlag till bedömningar av måluppfyllelse. Utvärdering av skolans likabehandlingsplan saknas dock, vilket ska ingå i kvalitetsredovisningen. Dessutom måste skolan tydligt redovisa

förskoleklassens och Annexets verksamhet. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte motsvarar förordningen krav. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2008-09-29 Umeå

Katarina Sandling Jonsson
Veronica Bonivart Säfström